

Nr 1

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 (nr 209) om skatt på sprit och vin, m. m. jämte motioner.

I en den 3 januari 1968 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 12, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 (nr 209) om skatt på sprit och vin,
- 2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt,
- 3) förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås i enlighet med vad som förutskickats i finansplanen höjning av skatten på sprit och vin med 10 % den 5 februari 1968. Härigenom beräknas utminuteringspriserna stiga med i genomsnitt 9 % för spritdrycker, 8 % för starkvin och 7 % för lättvin.

Vidare föreslås i propositionen en ytterligare differentiering av tobaksskatten på cigaretter, varigenom skatten på cigaretter av större format höjs. En motsvarande ändring föreslås beträffande skatten på cigarett-papper och cigarettthylsor.

Genom dessa åtgärder beräknas statens inkomster öka med ca 200 milj. kr. under budgetåret 1968/69.

De ovannämnda *författningsförslagen* är av följande lydelse.

**Förslag
till
Förordning**
**angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957
(nr 209) om skatt på sprit och vin**

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

1 m o m. Skatten upptages — — — a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 34 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 20 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 48 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset. Utminuteringspriset utgöres — — —	2 mom. stadgas, a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 38 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 80 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 72 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset. varornas utminutering.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

¹ Senaste lydelse av 2 § 1 mom. se 1966: 20.

**Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394)
om tobaksskatt**

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 16 juni 1961 om tobaksskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

För tobaksvara — — — belopp, nämligen

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarretter » I.....	t. o. m. 0,85	9,9	
» II.....	över 0,85 t. o. m. 1,20	15,4	
» III.....	» 1,20 » 1,55	19,4	
» IV.....	» 1,55 » 1,90	23,4	
» V.....	» 1,90	27,4	

För cigarrettpapper och cigarretthylsor utgår skatten med 5 öre för varje påbörjad längd av 100 millimeter av ett blad eller en hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

¹ Senaste lydelse av 2 § se 1967: 36.

**Förslag
till
Förordning
om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475)**

Härigenom förordnas, att tulltaxan den 12 september 1958¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Tulltaxa

Kap. 22. Drycker, alkohol och ättika

Anm. För spritdrycker — — — 75 centiliter:

Cognac	49:—
Armagnac, brandy, eau-de-vie och whisky	42:—
Andra spritdrycker, ej hänförliga till tulltaxenr 22.08	35:—
Vin:	
musserande:	
champagne	19:—

Kap. 24. Tobak

Anm. För tobaksvaror, — — — följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3	18	
	mer än 3	40	
Cigarretter	högst 0,85	12	
	över 0,85 t. o. m. 1,20	18	
	» 1,20 » 1,55	22	
	» 1,55 » 1,90	26	
	» 1,90	30	
Andra slag av färdiga tobaksvaror ..			70:—

¹ Senaste lydelse av *Anm.* till Kap. 22 se 1966: 18 samt av *Anm.* till Kap. 24 och Kap. 48 se 1967: 37.

**Kap. 48. Papper och papp samt varor av pappersmassa,
papper eller papp**

48.10 Cigarettpapper, tillskuret — — — cigarretthylsor . . . . . 5 %

Anm. För cigarettpapper i detaljförpackning och cigarretthylsor, vilka införas i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, tull utgå med 5 öre för varje påbörjad längd av 100 millimeter av ett blad eller en hylsa för framställning av en cigarett.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta
m o t i o n e r, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 176 av herr *Hübinette* och II: 237 av herr *Wennerfors*, vari hemställts, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 12/1968 till den del den avser förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin, måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957

(nr 209) om skatt på sprit och vin

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

1 m o m. Skatten upptages — — — 2 mom. stadgas,

a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 34 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alko-

a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 40 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alko-

(Nuvarande lydelse)

holhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 20 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 48 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminutering.

(Föreslagen lydelse)

holhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 20 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 48 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

II) de likalydande motionerna I: 384 av herr Schött och II: 489 av herr Oskarson, vari hemställtts, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 12/1968 till den del den avser förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin, måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957
(nr 209) om skatt på sprit och vin

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

1 m o m. Skatten upptages — — — — — 2 mom. stadgas,

a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 34 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 20 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 48 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminutering.

a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 38 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 20 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 48 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

III) de likalydande motionerna I: 390 av herr *Tistad m. fl.* och II: 472 av herr *Hamrin* i Kalmar *m. fl.*, vari hemställts,

»dels att riksdagen måtte besluta

1. att skattegrupperna för cigaretter vid tobaksbeskattningen skall bestämmas på grundval av den i varje cigarett ingående mängden tobak sålunda:

grupp	I	t. o. m. 0,80 gram		
»	II	över 0,80 t. o. m. 1,10 gram		
»	III	» 1,10	» 1,40	»
»	IV	» 1,40	» 1,70	»
»	V	» 1,70 gram		

2. att samma indelning i viktgrupper skall gälla vid uttagande av schablontull; samt

3. att vikten av den i varje cigarett ingående mängden tobak vid uttagande av schablontull skall anses vara lika med cigarettens bruttovikt med avdrag av 0,20 gram för cigarett med filter eller munstycke och 0,05 gram för annan cigarett;

dels att bevillningsutskottet måtte utforma erforderlig författningstext»;

IV) de likalydande motionerna I: 629 av herrar *Bengtson* och *Dahlén* samt II: 823 av herrar *Wedén* och *Hedlund*, vari hemställts, att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 12 måtte besluta att skatten på sprit och vin 1968 må höjas med 15 % i stället för av departementschefen föreslagna 10 % samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext;

V) de likalydande motionerna I: 631 av herrar *Dahlén* och *Bengtson* samt II: 824 av herrar *Wedén* och *Hedlund*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta om höjning av skatten på tobaksvaror fr. o. m. den 1 juli 1968 i den omfattning, som anges i motionerna, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningstexter;

VI) de likalydande motionerna I: 648 av herr *Erik Svedberg m. fl.* och II: 595 av herr *Engkvist m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av proposition 1968: 12 i vad den avser alkoholbeskattningen antar följande

1) Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957
(nr 209) om skatt på sprit och vin**

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

1 m o m. Skatten upptages — — — 2 mom. stadgas,

a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 42 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 80 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 72 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminutering.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

2) Förslag

till

Förordning

om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475)

Härigenom förordnas, att tulltaxan den 12 september 1958 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Tulltaxa**Kap. 22. Drycker, alkohol och ättika**

<i>Anm.</i> För spritdrycker — — — 75 centiliter:	
Cognac	52:—
Armagnac, brandy, eau-de-vie och whisky	45:—
Andra spritdrycker, ej hänförliga till tulltaxenr 22.08	38:—
Vin:	
Musserande:	
champagne	19:—

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

VII) motionen II: 816 av herr *Nordgren* och fru *Kristensson*, vari hemställt, att riksdagen måtte antaga det vid propositionen nr 12 fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (394) om tobaksskatt med den ändringen att 2 § erhåller följande lydelse:

2 §.

För tobaksvara utgår skatten med nedan angivna i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, *filtrets vikt i förekommande fall dock ej inräknad*, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarretter » I	t. o. m. 0,85	9,9	
» II	över 0,85 t. o. m. 1,20	15,4	
» III	» 1,20 » 1,55	19,4	
» IV	» 1,55 » 1,90	23,4	
» V	» 1,90	27,4	

För cigarrettpapper och cigarretthylsor utgår skatten med 5 öre för varje påbörjad längd av 100 millimeter av ett blad eller en hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Skatten på sprit och vin, s. 6—7.

Tobaksskatten, s. 7—9.

Motionerna

Alkoholbeskattningen

Enligt *motionerna I: 176* och *II: 237* tillgodoser inte förslagen i propositionen i tillräcklig utsträckning de nykterhetspolitiska aspekterna på sprit- och vinpriserna. Motionärerna anser att den propaganda som mycket rikligt förs av bl. a. Nya systemaktiebolaget om övergång från starksprits- till vinkonsumtion bör följas upp vid ställningstagandet till alkoholbeskattningens fördelning. Det finansiella syftet med propositionen, nämligen en inkomstförstärkning för staten om 200 milj. kr. bör man därför åstadkom-

ma uteslutande genom en höjning av grundavgiften för sprit med 6 öre till 40 öre per volymprocent alkohol.

Liknande synpunkter framförs i *motionerna I: 384* och *II: 489*. Om man underlåter att höja skatten på vin ökar prisdifferensen mellan sprit och vin och detta bör enligt motionärernas mening medföra en från nykterhetspolitisk synpunkt gynnsam effekt.

I *motionerna I: 629* och *II: 823* framhåller motionärerna att man vid fastställande av skatten på sprit och vin bör beakta inte bara de allmänna prishöjningarna utan även de inkomsthöjningar som ägt rum de senaste åren. Om så inte sker uppkommer en relativ försvagning av beskattningens konsumtionsdämpande effekt och nykterhetspolitiska syfte. Beskattningen av sprit och vin måste också, liksom annan beskattning, bedömas i finanspolitiskt och statsfinansiellt sammanhang. En sammantagen bedömning av berörda faktorer talar enligt motionärernas mening för en 15-procentig höjning av skatten på sprit och vin. Då en sådan höjning medför en större konsumtionsdämpande effekt torde inkomsterna, utöver vad som skulle följa av departementschefens förslag, få beräknas till ca 80 milj. kr. under budgetåret 1968/69.

Motionärerna i *motionerna I: 648* och *II: 595* framhåller bl. a. att full enighet torde råda om att alkoholskatteinstrumentet är det effektivaste medlet för att pressa ned konsumtionen och åstadkomma en konsumtionsstruktur i överensstämmelse med de alkoholpolitiska principer som gällt efter motboksreformen 1955. En överflyttning av konsumtionen från starksprit till svagare drycker kan innebära en vinst för folknkykterheten.

Alkoholpolitikens inriktning på att åstadkomma en sådan konsumtionsstruktur markerades särskilt vid den av riksdagen senast beslutade skattehöjningen, då man höjde skatten progressivt mot alkoholhalten. Prisgapet mellan starksprit och svagare drycker ökade. Det finns anledning förmoda att det är med denna princip som modell som den arbetande alkoholpolitiska utredningen kommer att forma den framtida alkoholskattningen.

Nykterhetstillståndet i Sverige har — menar motionärerna — under en följd av år fortlöpande försämrats. De pekar bl. a. på det förhållandet att en växande opinion i vårt land, sedan man bl. a. genom massmedia på ett effektivt sätt kommit i närmare kontakt med alkoholproblemets omfattning och allvar, kräver kraftigare samhällsätgärder som ett medel att komma till rätta med alkoholskadorna.

Som ett första steg på vägen mot en effektivare alkoholskattepolitik bör enligt motionärernas mening grundavgiften för sprit höjas från nuvarande 34 öre per volymprocent till 42 öre. Någon förändring av skatten på vin i förhållande till vad som sägs i propositionen föreslås däremot inte.

Tobaksbeskattningen

Till stöd för yrkandena i *motionerna I: 390* och *II: 472* anförs i huvudsak följande. Enligt motionärernas mening bör beskattningen i princip avvägas så, att den drabbar cigaretter med samma tobaksmängd lika. Filter och munstycken bör därför inte medräknas i den vikt som läggs till grund för skatten. Så sker visserligen enligt nuvarande bestämmelser, men då det nu bara finns två viktgrupper med gräns vid 0,85 gram är verkningarna i skattehänseende begränsade. Med de föreslagna fem skattegrupperna kommer filtercigaretterna över lag att diskrimineras, vilket kommer att motverka försäljningen av sådana cigaretter. Dessas andel av cigarettkonsumtionen i Sverige har stadigt ökat och uppgår f. n. till 53 %. I åtskilliga andra länder, bl. a. Schweiz, Västtyskland och Finland, har emellertid filtercigaretterna en betydligt större andel av konsumtionen. Vid en skärpt beskattning av filtercigaretter kan man befara att deras konsumtionsandel i Sverige kommer att minska. Från folkhälsosynpunkt är en sådan utveckling att beklaga.

Tobaksvikten bör enligt motionärernas mening i princip vara avgörande för cigaretternas indelning i viktgrupper. Cigarettpapperets vikt i förhållande till tobaksvikten varierar för olika cigarettmärken men ligger i allmänhet vid 4—6 %. Den nuvarande viktgränsen 0,85 gram avser för cigaretter utan filter vikten av en cigarett inklusive papperet. Skall hänsyn tas endast till tobaksvikten, bör ifrågakvarande viktgräns sänkas till 0,80 gram. Intervallen mellan viktgrupperna, som i propositionen föreslås utgöra 0,35 gram, kan enligt motionärernas mening sänkas till 0,30 gram. Gränserna mellan skattegrupperna skulle då komma att ligga vid 0,80, 1,10, 1,40 och 1,70 gram.

En sådan ändring av beskattningen torde inte komma att minska statens skatteintäkter. Om förslaget i propositionen går igenom, torde nämligen de större filtercigaretter, som skulle drabbas av en skattehöjning, bli osäljbara på den svenska marknaden och ersättas av filterlösa cigaretter i lägre skattegrupp.

Vid uttagande av schablontull för cigaretter kan en skattegruppering efter nettovikten förorsaka svårigheter i den mån importen avser märken som inte förekommer på den svenska marknaden. Motionärerna föreslår därför att vikten av i varje cigarett ingående tobak vid uttagande av schablontull skall fastställas schablonmässigt genom att från cigarettens bruttovikt dras 0,20 gram för cigarett med filter eller munstycke och 0,05 gram för annan cigarett.

I *motionerna I: 631* och *II: 824* framhålles att en undersökning givit vid handen, att det föreligger ett tydligt samband mellan tobaksrökning och frekvensen av vissa sjukdomar. Sålunda har man ansett sig kunna konstatera att cigarettrökare löper större risk än andra att drabbas av lungcancer.

Mot denna bakgrund måste det anses angeläget att begränsa konsumtionen av cigaretter. I detta syfte torde flera metoder få användas, men ett användbart instrument i sammanhanget är beskattningen. En höjning av cigarettskatten synes därför motiverad. De allmänna reallöne- och prisstegringarna talar också för att en justering av skatten sker. Motionärerna föreslår en höjning med två öre i genomsnitt per cigarett och motsvarande höjning av skatten på övriga tobaksvaror fr. o. m. den 1 juli 1968. Den exakta höjningen och dess fördelning på olika cigaretter bör göras av utskottet. Ett genomförande av förslaget skulle innebära ökade inkomster för statsverket. Dessas omfattning torde kunna beräknas till 220 milj. kr. per budgetår.

Som motivering för yrkandet i *motionen II: 816* anföres bl. a. följande. Såvitt motionärerna kan finna är tobaksskatten avsedd att träffa den tobaksmängd som ingår i cigaretter. Genom det nuvarande beskattningssystemet, som föreslås bibehållet, kan den situationen uppkomma att två identiskt lika cigaretter vad gäller tobaksmängden kan beskattas olika beroende på om filter finns eller ej. Detta förhållande anser motionärerna vara orimligt. Endast ca hälften av alla cigaretter som marknadsförs i Sverige utgöres av filtercigaretter. Internationellt sett är detta en låg siffra. Med hänsyn till att det är så mycket mera hälsosamt att röka filtercigaretter borde beskattningssystemet utformas så att filtercigaretterna gynnas framför övriga cigaretter. Det föreslagna systemet har inte fått en sådan utformning. Genom att tobaksskatten i sin föreslagna form även träffar filtret blir vissa importerade längre filtercigaretter hårdare beskattade än motsvarande inhemska utan filter.

Utskottet

Alkoholbeskattningen

I propositionen föreslås att grundavgiften för sprit höjs från 34 till 38 öre per volymprocent, innebärande en drygt tioprocentig höjning, och att grundavgifterna för vin anpassas i enlighet härmed. Förslaget påverkar också procentavgifterna, den allmänna varuskatten på dessa drycker liksom systembolagets vinst och medför en genomsnittlig höjning av priset på spritdrycker med 9 %, på starkvin med 8 % och på lättvin med 7 %. Samtidigt föreslås en mot prishöjningen svarande höjning av schablontullarna vid införsel av spritdrycker. Skattehöjningen, som avses träda i kraft den 5 februari 1968, beräknas medföra en inkomstökning på 200 milj. kr. Till stöd för åtgärden åberopas att priset på sprit och vin därigenom anpassas till den nuvarande allmänna konsumentprisnivån.

Med anledning av propositionen har väckts motioner om såväl höjningar som sänkningar i förhållande till den i propositionen föreslagna skattenivån.

Gemensamt är dock att ingen motionär är beredd att förordna en lägre beskattning av spriten än som föreslås i propositionen. I motionerna I: 384 och II: 489 accepteras den föreslagna spritbeskattningen, men motionärerna vill behålla nuvarande beskattning av vin i syfte att främja konsumtionen av alkoholsvagare drycker. Ett yrkande om bibehållande av vinbeskattningen vid nuvarande nivå framförs också i motionerna I: 176 och II: 237 men kombineras där med en höjning av spritbeskattningen med 2 öre per volymprocent utöver den i propositionen föreslagna grundavgiften. Sistnämnda avgift föreslås i motionerna I: 648 och II: 595 höjd med ett dubbelt så stort belopp som i propositionen, alltså med 8 i stället för med 4 öre per volymprocent, medan motionärerna accepterar den i propositionen förordade vinbeskattningen. Motiveringen för dessa yrkanden är i samtliga fall att man vill främja en övergång till alkoholsvagare drycker. I motionerna I: 629 och II: 823 begärs en generell höjning av alkoholbeskattningen med 15 procent med motiveringen att hänsyn skall tas, förutom till budgetmässiga synpunkter och till konsumentprisindex, också till lönehöjningar, då man eljest skulle urholka beskattningens konsumtionsdämpande effekt.

Utskottet vill rent allmänt uttrycka sin förståelse för de tankegångar som ligger bakom de här redovisade förslagen och samtidigt konstatera att det knappast föreligger några principiella motsättningar mellan dem, då de alla mer eller mindre syftar till att begränsa spritkonsumtionen eller främja en övergång från sprit till vin. Spörsmålet är därför närmast hur beskattningen skall avvägas och vilka faktorer utöver de angivna strävandena som bör tillmätas betydelse i sammanhanget. Utskottet vill i första hand erinra om att den pågående alkoholpolitiska utredningen har i uppdrag att särskilt pröva beskattningssystemets alkoholpolitiska betydelse och att det i enlighet med de fullmakter som riksdagen godkänt f. n. pågår viss nykterhetspolitisk försöksverksamhet på olika områden. Förutsättningen för att denna verksamhet skall kunna ge några erfarenheter av värde är självfallet att den kan studeras i jämförelse med de traditionella nykterhetspolitiska åtgärderna. Från denna utgångspunkt är det enligt utskottets mening angeläget att man inte nu gör några väsentliga avsteg från de principer som efter motbokssystemets avskaffande varit vägledande för alkoholbeskattningen. Detta innebär att skatten på sprit och vin bör regleras med utgångspunkt från i första hand utvecklingen av konsumentprisnivån och med beaktande av drycker- nas alkoholhalt. Utskottet finner att av de här behandlade förslagen de i propositionen förordade åtgärderna står bäst i överensstämmelse med dessa principer. Att man, som vissa motionärer yrkat, skulle ta hänsyn inte bara till prisutvecklingen utan också till lönehöjningarna synes leda till alltför komplicerade bedömningar.

Utskottet tillstyrker således propositionen i vad den avser alkoholbeskattningen och avstyrker följaktligen de här behandlade motionerna.

Tobaksbeskattningen

I samband med behandlingen av prop. 1967: 7 med förslag om bl. a. skärpt tobaksbeskattning uttalade utskottet att det var önskvärt att tobaksbeskattningen utformades efter i förväg prövade principer om hur skattebelastningen borde fördelas mellan de olika varugrupperna samt framhöll att denna fråga liksom vissa andra spörsmål rörande bl. a. beskattningen av långa cigaretter och cigarettpapper borde tas upp till prövning snarast möjligt i samband med en översyn av tobaksbeskattningen. Med anledning därav uppdrog Kungl. Maj:t åt kontrollstyrelsen att verkställa sådan översyn. Styrelsen avlämnade sitt förslag i början av hösten 1967, och det har sedermera remissbehandlats.

Utskottet vill först uttala sin tillfredsställelse med att den förväntade utredningen så snabbt kommit till stånd men samtidigt beklaga att utredningens resultat inte kunnat läggas till grund för lagstiftning. Att förslaget till volymbeskattning av cigaretter efter borträknande av en s. k. arkivfimp inte accepterats av flertalet remissinstanser finner utskottet mindre förvånande än att utredningen i stort sett förbigått problemet om skatteavvägningen mellan varugrupperna. Med hänsyn till de invändningar som framkommit vid remissbehandlingen har Kungl. Maj:t endast behandlat frågorna om beskattningen av långa cigaretter och cigarettpapper och föreslagit införande av tre nya skattegrupper för cigaretter samt visst förtydligande i författningstexten beträffande cigarettpapper och cigaretthylsor.

Förslaget är en ren utbyggnad av det nuvarande beskattningssystemet i avvaktan på de ytterligare överväganden beträffande beskattningsfrågorna som aviseras i propositionen. I likhet med vad som nu gäller bestäms skatteklassen av cigarettens vikt. Utbyggnaden av skatteklasserna medför självfallet att vissa cigaretter drabbas av högre skatt. Syftet med utskottets uttalande i betänkandet förra året var just att eliminera de skattefavörer som uppkommer genom det nuvarande systemet.

De föreslagna åtgärderna har föranlett motionsyrkanden, som syftar till ändrade principer för beskattningen. I motionerna I: 390 och II: 472 föreslås sålunda att skatteklasserna skall bestämmas efter nettovikten tobak i cigaretterna, vilket skulle innebära bl. a. att filtercigaretterna får en gynnsammare beskattning i vissa fall. Motionärerna föreslår i enlighet härmed en ny indelning i skatteklasser. Ett till sina syften likartat men till sina verkningar delvis annorlunda förslag framläggs i motionen II: 816. Motionärerna vill bibehålla nuvarande skatteklasser men införa en bestämmelse om att filtrets vikt skall borträknas vid bestämmande av skatteklass.

Det första förslaget skulle medföra att vissa sedan länge väl etablerade märken plötsligt skulle beskattas högre än för närvarande, medan de långa cigaretter som utskottet bl. a. avsåg med sitt uttalande förra året skulle bibehålla nuvarande skatt. Det andra förslaget skulle sannolikt medföra

en väsentlig sänkning av beskattningen genom att åtskilliga cigaretter skulle genom obetydliga ändringar kunna hänföras till lägre skatteklasser. Utskottet vill inte ställa sig avvisande till de tankegångar, som kommit till uttryck i motionerna, och det förefaller inte uteslutet att en fortsatt översyn kan komma fram till resultat som i huvudsak tillgodoser syftet med motionerna. Enligt utskottets mening bör i detta sammanhang övervägas om den nuvarande klassindelningen fyller någon funktion vid beskattningen. Om beskattningen knyts till vikt- eller volymenhet tobak synes man kunna undvika åtskilliga av de tröskelproblem som kan uppkomma vid en klassindelning.

Utskottet förordar således att tobaksbeskattningen i dess helhet blir föremål för förnyade överväganden och att resultatet härav föreläggs innevarande riksdags höstsession. I avvaktan härpå är utskottet berett att såsom en provisorisk åtgärd tillstyrka de framlagda författningsförslagen rörande tobaksbeskattningen. Som ovan anförts kan utskottet inte finna att dessa åtgärder innebär annat än en komplettering av ett sedan länge accepterat beskattningssystem. Utskottet vill därför bestämt tillbakavisa alla påståenden om att åtgärderna skulle vara diskriminerande för vissa företag eller länder. Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen också i vad den avser tobaksbeskattningen och anser sig därigenom ha besvarat de ovan behandlade motionerna i denna fråga.

Med hänsyn till att frågan om tobaksskattens höjd grundlagsenligt bara kan behandlas en gång av riksdagen under vårsessionen tar utskottet i detta sammanhang också upp till behandling yrkandet i motionerna I: 631 och II: 824 om en höjning fr. o. m. den 1 juli 1968 av skatten på cigaretter med 2 öre per styck och en motsvarande höjning för övriga tobaksvaror.

Utskottet vill erinra om att skatten på cigaretter höjdes så sent som år 1967 med 2 öre per styck och att utskottet då uttalade vissa farhågor för tobaksbeskattningens höjd med hänsyn bl. a. till risken för ökad gränsmuggling. Erfarenheterna under tiden därefter har i viss mån besannat utskottets farhågor. Generaltullstyrelsen har i sitt yttrande över kontrollstyrelsens tidigare nämnda utredning om tobaksbeskattningen framhållit liknande synpunkter. Det är, som utskottet framhöll i samband med 1967 års skattehöjning, också angeläget att principerna för beskattningens utformning klarläggs, innan ytterligare höjningar vidtas. Utan att negligera de hälsosynpunkter som motionärerna anför till stöd för sitt yrkande vill utskottet uttala att en skattehöjning uteslutande på denna grund bör föregås av ett principiellt ståndpunktstagande till cigaretternas hälsovådlighet och inte baseras på ett förslag som huvudsakligen har budgetmässiga aspekter. Utskottet avstyrker således den föreslagna skärpningen av tobaksbeskattningen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

A. att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 12 och med avslag på motionerna I: 176 och II: 237, I: 384 och II: 489, I: 390 och II: 472, I: 629 och II: 823, I: 648 och II: 595 samt II: 816,

antar de vid propositionen fogade förslagen till

1) förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 (nr 209) om skatt på sprit och vin,

2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt,

3) förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475),

B. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning beträffande tobaksbeskattningen i dess helhet,

C. att riksdagen avslår motionerna I: 631 och II: 824.

Med hänsyn till ärendets brådskande natur hemställer utskottet att betänkandet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 30 januari 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson (s), fröken Ranmark (s), herrar Yngve Nilsson* (h), Wärnberg (s), Tage Johansson (s), Enarsson (h), Erik Filip Petersson (fp), Tistad (fp) och Fällin* (cp); samt

från andra kammaren: herrar Vigelsbo (cp), Andersson i Essvik (s), fru Nettelbrandt (fp), herr Eriksson i Bäckmora (cp), fru Holmqvist (s), herrar Enskog (fp), Kristenson (s), Björkman (h), Carlstein (s) och Wiklund i Härnösand (s).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

1) av herrar Tage Johansson (s) och Wärnberg (s), som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 648 och II: 595 och att därför

dels det avsnitt i utskottets yttrande på s. 13, som börjar på rad 7 nedifrån med »Utskottet finner» och slutar nederst på sidan med »behandlade motionerna» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner att yrkandena i motionerna I: 648 och II: 595 i högre grad än propositionens förslag står i överensstämmelse med dessa principer och tillstyrker att motionernas förslag genomförs i förevarande del.»

dels att utskottets hemställan under A. bort ha följande lydelse:

A. att riksdagen, med bifall till motionerna I: 648 och II: 595 samt med avslag *dels* på propositionen, i vad den avser alkoholbeskattningen, *dels* på motionerna I: 176 och II: 237, I: 384 och II: 489, I: 390 och II: 472, I: 629 och II: 823 samt II: 816,

antar följande förslag till

1) Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957

(nr 209) om skatt på sprit och vin

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

1 m o m. Skatten upptages — — — 2 mom. stadgas,

a) för sprit *dels* med en grundavgift för liter motsvarande 42 öre för varje hel volymprocent alkohol *dels* med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin *dels* med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 3 kronor 80 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 72 öre för liter *dels* med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminutering.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

2) förordning angående — — — (= utskottet s. 16)
— — — om tobaksskatt.

3) Förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475)

Härigenom förordnas, att tulltaxan den 12 september 1958 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Tulltaxa

Kap. 22. Drycker, alkohol och ättika

<i>Anm.</i> För spritdrycker — — — 75 centiliter:		
Cognac		52:—
Armagnac, brandy, eau-de-vie och whisky		45:—
Andra spritdrycker, ej hänförliga till tulltaxenr 22.08		38:—
Vin:		
musserande:		
champagne		19:—

Kap. 24. Tobak

Anm. För tobaksvaror, — — — följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3 mer än 3	18 40	
Cigarretter	högst 0,85 över 0,85 t. o. m. 1,20 » 1,20 » 1,55 » 1,55 » 1,90 » 1,90	12 18 22 26 30	
Andra slag av färdiga tobaksvaror ..			70:—

Kap. 48. Papper och papp samt varor av pappersmassa, papper eller papp

48.10 Cigarrettpapper, tillskuret — — — cigarretthylsor ..... 5 %

Anm. För cigarrettpapper i detaljförpackning och cigarretthylsor, vilka införs i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, tull utgå med 5 öre för varje påbörjad längd av 100 millimeter av ett blad eller en hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

2) av herr *Tistad* (fp) och fru *Nettelbrandt* (fp), som anser
dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med »Utskottet förordar» och slutar med »denna fråga» bort ha följande lydelse:

»Utskottet förordar således att tobaksbeskattningen i dess helhet blir föremål för förnyade överväganden och att resultatet härav föreläggs innevarande riksdags höstsession. I avvaktan härpå är utskottet inte berett att vidtaga några provisoriska förändringar i tobaksbeskattningen av den art som föreslås i propositionen. Utskottet yrkar alltså avslag på propositionen i denna del.»

dels att utskottet under A. bort hemställa,
 att riksdagen avslår propositionen nr 12, i vad den avser tobaksbeskattningen.

3) av herrar *Erik Filip Petersson* (fp), *Tistad* (fp), *Fälldin* (cp), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp), herrar *Eriksson* i Bäckmora (cp) och *Enskog* (fp) som anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 13, som börjar rad 13 nedifrån med »Från denna» och slutar nederst på sidan med »behandlade motonerna» bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser att ej endast de allmänna prishöjningarna utan även de inkomsthöjningar som ägt rum de senaste åren bör beaktas vid bestämmande av skatten på vin och sprit. Om så inte sker uppkommer en relativ försvagning av beskattningens konsumtionsdämpande effekt och nykterhetspolitiska betydelse. Liksom annan beskattning måste också beskattningen av vin och sprit ses i ett finanspolitiskt och statsfinansiellt sammanhang.

En sammantagen bedömning av berörda faktorer talar enligt utskottets mening för en större höjning av skatten på vin och sprit än den som föreslås i proposition nr 12. Utskottet föreslår att höjningen genomföres med 15 %. Då denna högre höjning medför en konsumtionsdämpande effekt torde inkomsterna för staten, utöver vad som skulle följa av förslaget enligt propositionen, böra beräknas till ca 80 milj. kr. under budgetåret 1968/69.»

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 15, som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »av tobaksbeskattningen.» bort ha följande lydelse:

»Det samband som kunnat påvisas mellan hälsoriskerna och tobaksrökning motiverar särskild uppmärksamhet från samhällets sida. Ett av de medel som står till buds för att dämpa tobakskonsumtionen är beskattningen. Det är angeläget, att denna används på ett från hälsosynpunkt motiverat sätt. Det kan med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen inte accepteras, att tobaksbeskattningen förblir oförändrad i avvaktan på de överväganden som pågår angående skattens principiella utformning. Utskottet hemställer således om en höjning av tobaksskatten med 2 öre i genomsnitt per cigarrett och motsvarande höjning av skatten på övriga tobaksvaror fr. o. m.

den 1 juli 1968. Med beaktande av den konsumtionsminskning som blir följden härav beräknar utskottet att förslaget medför en inkomstökning om ca 220 milj. kr.»

dels ock att utskottets hemställan under A. och C. bort ha följande lydelse:

A. att riksdagen, med bifall till motionerna I: 629 och II: 823 samt I: 631 och II: 824 samt med avslag på propositionen och på motionerna I: 176 och II: 237, I: 384 och II: 489, I: 390 och II: 472, I: 648 och II: 595 samt II: 816, antar följande förslag till

1) Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957

(nr 209) om skatt på sprit och vin

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 om skatt på sprit och vin skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

1 m o m. Skatten upptages — — — 2 mom. stadgas,

a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 40 öre för varje hel volymprocent alkohol dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 4 kronor 10 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 84 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminutering.

Denna förordning träder i kraft den 5 februari 1968.

2) Förordning
angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394)
om tobaksskatt

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 16 juni 1961 om tobaksskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

För tobaksvara — — — belopp, nämligen

Varuslag		Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
			1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	grupp I	t. o. m. 1,7	13	
	» II	över 1,7 t. o. m. 3,0	16	
	» III	» 3,0 » 5,0	18	
	» IV	» 5,0	23	
Cigarretter	» I	t. o. m. 0,85	11,9	
	» II	över 0,85 t. o. m. 1,20	17,4	
	» III	» 1,20 » 1,55	21,4	
	» IV	» 1,55 » 1,90	25,4	
	» V	» 1,90	29,4	
Röktobak			—	65:—
Tuggtobak			—	24:—
Snus			—	10:—

För cigarrettpapper och cigarretthylsor utgår skatten med 5 öre för varje påbörjad längd av 100 millimeter av ett blad eller en hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1968.

3) Förordning
om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475)

Härigenom förordnas, att tulltaxan den 12 september 1958 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Tulltaxa

Kap. 22. Drycker, alkohol och ättika

Anm. För spritdrycker — — — 75 centiliter:

Cognac	51:—
Armagnac, brandy, eau-de-vie och whisky	44:—
Andra spritdrycker, ej hänförliga till tulltaxenr 22.08	36:—
Vin:	
musserande:	
champagne	19:—

Kap. 24. Tobak

Anm. För tobaksvaror, — — — följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3	21	
	mer än 3	43	
Cigarretter	högst 0,85	14	
	över 0,85 t. o. m. 1,20	20	
	» 1,20 » 1,55	24	
	» 1,55 » 1,90	28	
	» 1,90	32	
Andra slag av färdiga tobaksvaror			75:—

**Kap. 48. Papper och papp samt varor av pappersmassa,
papper eller papp**

48.10 Cigarrettpapper, tillskuret — — — cigarretthylsor ..... 5 %

Anm. För cigarrettpapper i detaljförpackning och cigarretthylsor, vilka införas i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, tull utgå med 5 öre för varje påbörjad längd av 100 millimeter av ett blad eller en hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft i vad avser Kap. 22 den 5 februari 1968 och i vad avser Kap. 24 och 48 den 1 juli 1968.